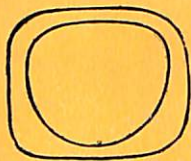

POEZIA

SHQIPE

SPIRO
COMORA

P. Sh. - 1

C. 78

59254

BIBLIOTEKA E SHTETIT
SHKOLLOR
SHKOLLOR

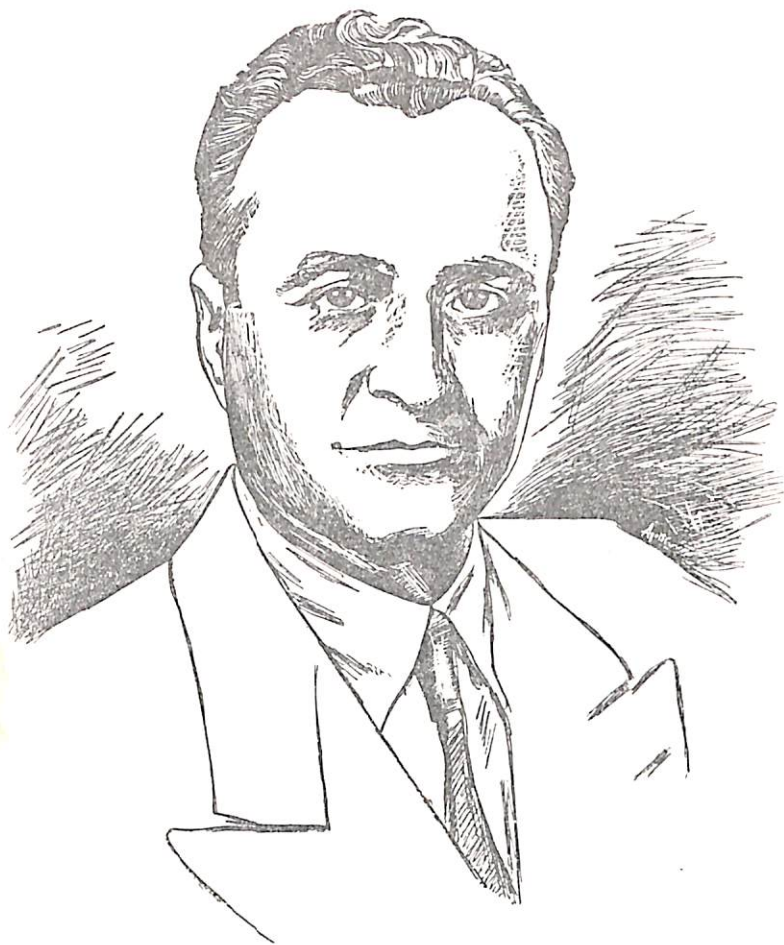
11920

SPIRO
ÇOMORA

POEZIA

SHQIPE

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI

Spiro Çomora

KOZMOS

I

Dhe Shkencëtari i tha Poetit:
«Kozmos, i dashur mik! vdiq poezia!
Ish shumë e vogël bota
që ju kënduat...
Patë në verë lart në qiell
një diell,
e thurët përralla
për gjinkalla
e milingona...
Shikuat hënë, motrën tonë,
duke lëshuar
dritë t'ergjëndë përmbi ne,
edhe u frymëzuat
vetëm për puthje dashurie...
s'patë veç kaltërsin' e hapësirës,
pultijen e yjeve
dhe format e çuditshme të reve,

e s'patë Kozmosin,
Mendimin...
Ish shum' e vogël bota
që ju kënduat...
Po sot
me krahë madhështorë rend Mendimi
larg Tokës, tutje,
ndër miriada Botë fantastike
që nuk do quhen më
«Kashta e kumtrit»...
Kozmos, i dashur mik! Vdiq Poezia!
Do të harrohen shpejt
lundrimet n'oqeane
e ndër akuj polesh,
para lundrimeve kozmike
që do të prishin
heshtjen e ftohtë të planeteve!
Ish shum' e vogël bota
që ju kënduat...
Kozmos, i dashur mik! Vdiq Poezia!»

II

«S'vdes! — iu përgjegj Poeti
Shkencëtarit —

Njerëzimi
po flinte akoma

në terrin e Mendimit
kur ndjeu
atë gëzim të parrëfyer
të dallëndyshes
që merr të fluturojë
rrotull folesë për së pari...
Ç'ëndërr e bukur!
Ujërat e kaltra të Egjeut
i kish qëndisur Dielli
me miriada gurë të shkëlqyer
atë mëngjez
kur Mjeshtri plak me djalin
i rrahën krahët
dhe nisën fluturimin...
I biri, pranë,
me zjarrin e rinis'
në gji,
i dehur fort nga kjo magji,
u ngjit, u ngjit
lart e më lart përherë...
Po Dielli,
sikur çdo mbret
kur i cënohet mbretëria,
u skuq nga zemërimi;
e, thonë, se ja treti krahët...
I biri u mbyt,
por ëndrra e Mjeshtrit plak
jetoj në shekuj...

Sot,
Mendimi u nis
për sulmin drejt Përjetësisë!
S'vdes Poezia!
Titanë,
që shkulni me rrëmbim
shkëmbinj sa Dheu
e i lëshoni lart drejt hapësirës
duke shkallmuar mbretërinë e Zotit,
ju vetë shkruani
një Poezi,
që do t'jua kish zili
dhe Këngëtari plak
i Trojës!»

PATRIOTËT

Ish ato dit' kur Peza kishte ftuar
shqiptarët më të mirë në kuvend
që t'i bashkonte, jo për të luftuar
me kukurece, po me gjithë mend:
me pushkë që bën bam e bukë thatë,
e jo duke përtypur çokollatë...

E kur atje buçiste e bubullinte
dhe flaka merrte dheun, në Tiranë
paria kombëtare hingëllinte
«për Shqipëri!» në grazhdet veteranë,
ku hante e s'ngopej, shtruar këmbëkryq,
tagjin' që i kishin vënë disa miq!

Ish ato dit' që i pashë ata të tre
duke pirë raki për mëmëdhe...

Çdo mbrëmje shkonin n'atë pijetore.
Ishin: një tregëtar fort i praruar,
një funksionar me një bastun në dorë
— shënjë se rroga ecte e pandryshuar —
edhe i treti në seri një tjetër
që e hiqte veten patriot i vjetër...

Ata miq kishin qenë kurdoherë,
po tani von' i bashkoi fort bardhaku
që kthenin në një qoshe dimër-verë,
sepse i brente fort ai meraku:
si do t'i bëhej halli Shqipërisë
që ra në duart e fëmijërisë...

Të tretin e thërrisnin «patrioti»,
jo vetëm se nga mosha ish i shkuar,
po se ish një nga ata që kur baroti
për mëmëdhe buçiste në krahuar,
ai, me sa tregonte, dhe kur flinte
vetëm atdhenë e dashur endërrinte...

Prandaj i bënin nder edhe e çmonin
këtë ushtar të vjetër t'idealit,
pasi, në fund të fundit, po mendonin
se çunave, që kishin dalë malit,

vetëm ky patriot me ca të tjerë
mund t'ua hante kokën menjëherë.

Dhe patrioti nuk përtonte fare
së foluri për ngjarjet kombëtare...

U fliste për Naimin — po pa shtuar
se e urrente që s'ish turçeli...
Fliste me zjarr për shqipen e bekuar —
sado që fliste turçe në shtëpi...
Dhe pasi çlodhej ndonjë grimë
n'ato kujtime, me një psherëtimë,
u thoshte për Çerçizin ndonjë fjalë,
për Mashkullorën edhe për Njëzetën —
po për vete nuk thoshte asnjë fjalë
si e ku kish luftuar për kuletën;
as për një shenjë plage mbi lëkurë
që kish në mes të ballit, s'fliste kurrë...

Po pikërisht kjo plagë mu në ballë
— që kish formën e plagës kombëtare —
të tjerve ua bënte mendjen dhallë...
Prandaj ata të dy s'dyshonin fare
se ajo shenjë atje ish dokument
i një patriotizmi permanent...

Nuk ishte vetëm ky. Edhe të tjerë
i qenë bërë Shqipëris' kurban
dhe e hiqnin veten patriot' me vlerë
vetëm me shenjën q'u kish lënë. . . një çiban!

KUJTIME..

I

NATURA MORTA

E shoh shpeshherë hoxhën mjekërgjatë
me një zinxhir tespjesh nëpër duar,
kur shkon n'aksham kalldrëmit gurëthatë
futur në xhybë, heshtur dhe menduar;

dhe e vështroj kur është duke thirrur
qimes s'Allahut q'e mbulojnë retë
lart nga minarja me një zë të ngjirur
që s'e dëgjon as vetë...

II

MESHA

At Perikliu, pardje ditën e djel,
ish bërë helm e vrer se priftëresha
s'gjeti të shtunë në pazar as pulë as gjel,
që t'i punonte uratës zëri mirë
kur do të thuhej mesha.

Dhe duke psallur, atit iu kujtua
parajsa qiellore. S'iu durua
dhe ja lëshoi: «...Pa ngrënë pulë, o Zooot,
s'tregohen çudiirat e tua!»

Po besnikët, pa marr'erë,
bënë kryqin nga tri herë...

III

RRËFIMI

At Ndue Ndoku, famullitari,

kur ndonjë vajzë shkon që të rrëfëhet
dhe druhet të tregojë,
i shenj' si Shna Ndou,
i pëshpërit: — Afrou!
Fol', bija ime, se fryma e shenjtëruar
tek unë ka qëndruar!
Dhe plot përulje nis e i tregon
se dhe ai, kur ish njëherë djalë,
ka mëkatuar shumë. Ajo dëgjon
uratën pranë saj, fjalë për fjalë...

Dhe thonë se, kur ati kish arrirë,
duke treguar, kulmin e mëkatit,
e reja doli e «papërlyeme»
në famulli e rr'fyeme...

HANKO HANĒMI

Në mbrëmje, pran' oxhakut, mbi minder,
hedhur në sup një shall, këmbët mbuluar,
tretur në faqet kockë, sikur s'merr
frymë nga gjoksi drrasë e jetëshuar.

Gishtrinjtë e tharë shkundin rrallë-rrallë
në prush t'oxhakut hirin e duhanit,
dhe syt' e saj të tretur, si në prallë,
sjellin ndër mend kujtimet e zemanit.

Syri i dremitur, ndonjëherë, i bie
mbi një kuadër varur lart në mur
dhe i bëhet Xhemil beu si një hie
shtrirë me salltanet në një qivur.

Një ankth e mbyt Hanëmin atëhere
dhe, si padashur, buza e saj e ngrirë
zë e lëviz, si n'atë koh'n e mirë,

kur kish akoma bletë në koshere,
që e burbuletin mbretëreshën shtrirë...

Dhe mendja e saj, e lodhur, fluturon
te ajo jetë e shtruar sixhadera,
edhe një lot i shket kur i kujton
gjith'ato net pa gjumë e pa derman,
kur nderi i beut rritej me të tjera.

Në dejt' e ngrirë i duket, papandehur,
sikur një afsh rinie ja ndez gjakun,
kur i kujtohet se si shkiste fshehur
dhe si ja merrte Xhemil beut hakun
me qehaja Alinë — shpuz' e ngjalë —
që i bëri ymr oxhakut me një djalë...

Një dritë e kuqërreme e ndriti odanë,
kur prushi u skuq nga një rënkim trishtimi
dhe u shua përsëri. Vetëm kujtimi,
p'r ato që s'kthehen më po ik'n e vanë,
s'iu shua bejlereshës. Në oxhak
prushi u bë hi dhe vatra s'nxjerr më flakë...

BULEVARDIT

një poeti «modernist»

I

Mirëmbërëma mbrëmje!
Neonet, si yje, ndritin mbi kokën time konkave
bulevardit të ëndrrave, ku shetis i shqetësuar...
Një krra sorre u ndie sipër Poliklinikës dentare
si britmë pacienti që i nxjerrin Dhëmballën e
Pjekurisë!
Heshtje përsëri... Unë eci...

II

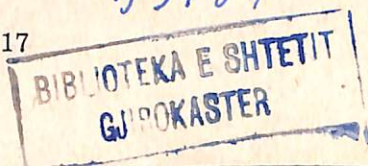
Lexonjës,
që s'flini,
mirëmbërëma e
natën e mirë!

ASHIKUT

Bridh, Ashik, lule më lule, o t'u bëftë nusja,
ku nektari ndjell lezete, o t'u bëftë nusja,
se nuk kanë të mbaruar, o t'u bëftë nusja,
bukurit' e kësaj jete, o t'u bëftë nusja!..

Ka zambakë e trëndafilë, o t'u bëftë gruaja,
karafilë e borzilokë, o t'u bëftë gruaja,
që me pakëz kundërmim, o t'u bëftë gruaja,
përtërijnë dhe ulokë, o t'u bëftë gruaja!..

Qepu pas lulesh të njoma, o t'u bëftë plaka,
sa të mbahesh mesoburrë, o t'u bëftë plaka,
sepse kjo rini e dytë, o t'u bëftë plaka,
vaj medet! nuk kthehet kurrë, o t'u bëftë plaka!..

MENDIME INTIME TË NJË SHKRIMTARI

Poezinë e provova,
s'e qulloso;
por dhe prozën, pas asaj,
s'e katranosa.
Tani mbeti vetëm drama,
por një dramë që ta tund.
Fund' i fjalës, dialog është
që në krye e gjer në fund.
Kur del njëri, hyjnë dy,
katër dalin, hyjnë tri.
Ngel një grua, flet me vete,
e shkalluar nga dënosa.
Dhe kështu sa mbyllet pjesa...

Tema e saj — emancipimi:
bjeri burrit me dogra
dhe mburr plaka edhe gra!..
Dhe në fund duartrokitje,

ovacione, brohoritje!
Unë, i ulur në një qoshe
të platesë, i mënjanuar,
modestisht duke dëgjuar
masën që të luan fenë:
«Autori lart në skenë!
Autori lart në skenë!»
Thirr ata e un' ul kokën,
thirr ata e un' ul kokën..

.
Po sikur — një për një mijë —
të mos më duartrokasim
edhe as të brohorasin?
Atëhere ka të ngjarë
që të jenë duke qarë...

NJË REDAKTOR...

Po përpilohej një antologji
shkollore, nga tre vetë,
kur një nga redaktorët
u hodh përpjetë:
— Ç'kërkon ky skeç këtu? —
Të tjerët thanë: — Është shumë i bukur!
— Or, mund të jetë kryevepër,
por ky të bën të qeshësh...
Nuk ka lezet!
Teksti kërkon seriozitet!

BISEDË E HIDHUR

Një shoku im më thoshte:
— Flitet se nuk po shkoj me gruan.
Unë po të betohem
për kokën e fëmijës
të vetëme që kam,
se s'ja prish qejfin për asgjë!
Unë e dua shumë gruan time,
e adhuroj! Për nder, e adhuroj!
Unë bëj punë në shtëpi,
unë psonis pazarit,
shpie në çerdhe foshnjën,
dal vazhdimisht me të,
e shpie në teatër,
në kinema, në sport,
ja jap rrogën në dorë,
s'i kërkoj kurrë llogari;
e respektoj si shoqe jete,
dhe ja bëj qejfin aqë shumë

sa që dhe një dëshirë që më shfaqte
prej kohësh, dita-ditës, or' e çast,
ta shpinim plakun në AZIL,
ja plotësova dhe atë!..

— Fole me plakun?

— Fola!

— E pranoi?

— Me gjithë qejf... Ka katër dit' që shkoi...

— E dashke gruan shumë, pa kufi...

— Nuk më beson as ti?

Për kokën e babait,
që më ka bërë kokën!..

VËREJTJE TEATRALE...

Fliste drejtori i një teatri
me autorin,
alias: të gjorin...
— Kam ca vërejtje themelore.
PLAKU të del pak pozitiv...
Të dalë fare negativ!
Mendimet shkojnë sipas moshës.
BURRI sikur ka ca të meta...
Duhet të bëhen më të lehta.
DJALI nuk është një i ri
që mund të merret si model...
Ai të del
me një tendencë rehatie
që s'i ka hije!
Më revolucionar!
NËNA të del mikroborgjeze
në edukimin e të birit...
Nxirre spartane!
Sa për HALLËN grindavece...

Pse dënon femrën shqiptare?
Kam dy zgjidhje: o hiqe fare,
ose bëne shurdhmemece!

* * *

Dola jashtë dhe mendoja
këtë lumë që më mori...
Sa mirë shurdhi t'isha unë
dhe memeci t'ish drejtori!

REFRENI
I KRITIKËS LETRARE

.
«Këto pra ishin ca shënime,
disa vërejtje konstruktive,
që mund t'i vlejnë autorit
në rast se vepra ribotohet.
Si përfundim, do mund të thoshim
se vepra është një sukses
për letërsinë e autorin,
që i ka të gjitha aftësitë
t'i japë popullit në t'ardhmen
vepra akoma më të mira...»

«CA PRINDËR»

Jetoka një shpend
diku, në një vend,
që vezët e tij
nuk rri t'i kllloçitë...
I lë disa ditë
nën kupën e qiellit
të ngrohen prej diellit...

Pa njohur kujdes,
arrin një mëngjes
që vezët çukiten;
dhe zogjtë i braktisin
dhe nisin të rriten,
pastaj të shetisin;
gjersa fluturojnë
mbi vendin ku rrojnë.

* * *

Njoh mirë ca prindër
(dhe babë dhe nënë)
që vezët i lënë
nën kupën e qiellit
të ngrohen prej diellit...
Prandaj të përgjigjen
dhe sot, si qëmoti:
«ata i fal Zoti!..»

* * *

Sa shumë detyra
mban supit natyra!

DON KISHOTI

Hapni rrugë, autorë!
Jam me ushtë në dorë!
Do t'ju bëj të mos dilni
paskëtaj në pazar!
S'ka kritikë me dozë
për shkrimtarë seriozë!
Do t'ju sjell në karar!

Do sulmoj! Jau them
që përpara, si trimi!
S'mëshiroj e nuk fal!
Dhe prandaj, që të jem
sa më shumë aktual...
do filloj nga Naimi!

Sa të bëj «me shëndet»,
pa pastaj kush pyet:

s'do kursej as të renë!
Hapni vend të kaloj
se, që larg, po dalloj...
Ervehenë!

GJATË TETORËSHIT

Filloi orari
i punës, më shtatë,
por plasi rrëmujë
dhe krisi shamatë,
se gjithë reparti
nuk ka furnizim. . .

Mungon materiali,
që duhej për punë
prej ditës së hënë
gjer ditën e shtunë:
një javë prodhim. . .

Kush është përgjegjës
këtu në repart?
Kërkohet nga poshtë,

kërkohet nga lart,
shpërthejnë stuhitë...
Dhe vetëm prodhimi
po hesht atë ditë...

Filloi orari,
por puna s'filloi;
kur lënda arriti,
orari mbaroi...

Kaloi kjo furtunë,
një ditë e pat...
vërtet s'bëmë punë,
por bëmë... debat!

FALLXHORI

Një fallxhor, i ulur këmbëkryq,
parashikonte t'ardhmen e njerzisë,
kur mb'rriti një e thirri; — Shpejt, mor qyq!
Të vodhën gjithë plaçkat e shtëpisë! —
Fallxhori menjëher' u hodh përpjetë
edhe filloi të rendë duke qarë.
Dikush q'e pa, i tha: — Shëndoshë vetë!
Ti, o fallxhor me nam, që pak më parë
parashikove gjithë t'arthmen time,
për vete pse nuk bën parashikime?

I

Njëher' e në një kohë, kur dy shokë
 po bënin tok, një udhë mjaft të gjatë,
 njëri pa rastësisht diçka në tokë
 e i tha shokut: — Gjeta një sëpatë! —
 Tjetri iu përgjegj: — Deri sa nuk je vetëm,
 pse the «e gjeta» e nuk the «e gjetëm»?

II

Kur pa të zon' e spatës duke mbrritur,
 ai q'ë gjeti thirri i tronditur:
 — Mbaruam, shok! — Po tjetrit s'iu durua:
 — «Mbarova» thuaj! Pse më ngatrron mua?
 Derisa s'the «e gjetëm» kur e gjete,
 përgjegjësinë mbaje qind për qind për vetel!

ASTRONOMI

Një astronom kish dalë, me sa thonë,
në mbrëmje, si gjithmonë,
për të shikuar yjet, po, papritur,
ndërsa i kishte sytë lart të ngritur,
nuk pa se ish një pus aty përpara
dhe ra gëlldup. . . Dikush, që ndjeu të qara
e ulërime, rendi për të parë.
Papo kur mori vesh ç'i kishte ngjarë,
i tha kështu: — Ti, që ke mend në kokë
dhe shikon kaqë mirë
ç'ka lart, në hapësirë,
pse nuk shikon se ç'ka edhe në tokë?

PARAZITËT

Të gjithë e dimë
se disa bimë
gjejnë një pemë për qelepërë:
mbijn' aty pranë
dhe rrin' e hanë
nga buka e botës si s'ka më mirë. . .

Kështu, përditë,
ca parazitë
gjat' gjithë orarit vijnë vërdallë.
Le që s'punojnë,
po ngatërrojnë;
dhe kur vjen puna, ngrihen me pallë
të kritikojnë,
të demaskojnë

për çdo mungesë shokët e tjerë,
për të mbuluar
me këmbë e duar
q'ata s'prodhojnë veçse poterë!

Po ndërsa ndodhen
këta që s'lodhen
veç për të folur me zhurmë shumë,
ca parazitë
rrinë të mpitë,
s'flasin, jetojnë si nëpër gjumë;
kokulur, t'heshtur,
rrinë pareshtur
plot tetë orë në një tryezë.
Sikur mendojnë...
Sikur krijojnë...
Po s'janë as kllloçka, të ngrohin vezë...

STOQE

Kur themi stoqe, niset mendja jonë
dhe shkon në akësh depo t'errësuar,
ku fle Kualiteti përgjithmonë
gjumin e amëshuar.
Ja veshmbathje, ja reçeje,
ja mobilje e turshira,
ja dhe pije e karamelë
e të tjera mrekullira.

Po ka dhe disa depo posht' e lart,
ku stoqet s'janë mallra tregëtare,
po të konfeksionuara me «art»
dhe quhen zyrtarisht «stoqe letrare».
Ç'të shikosh? S'ka të treguar!
Qindra e mijra personazhe
nga autorët të dënuar
të jetojnë n'ambalazhe. . .

KUSURET E NJE POETI

— Vjersha juaj, shok i dashur —
komentoi redaktori
i organit ku e shpura —
nuk qëndron se nuk ka formë. . .
— Po ka ritëm. . . — Aaa, s'mjafton!
Duhet metri edhe rima. . .
Ka figura, do të thoni.
E pranoj se ka, dhe mjaft,
po këto humbasin fare
derisa nuk është' i derdhur
çdo mendim nëpër kallëpet
e teknikës poetike.
Poezia, që s'ka rimë,
mu si buka pa maja!
Poezi të këtij lloji,
sado paçin frymëzim,
ne s'botojmë, shok i dashur!
Vjersha juaj ështëë zving! —
Desha, s'desha, e tërhoqa
dhe e derdha përsëri,

sic më tha, në fonderi.
Më ta qava pas metrikës —
shpesh në dëmin e logjikës;
më ta qava pas theksimit —
shpesh në dëmin e mendimit;
pa i vura edhe rimë —
po ca fjalë
të radhitura ngadalë
mu si duajt stivë-stivë.
rruaza t'ergjëndta, zhivë...

Dhe ja shpura redaksisë.
Po atje, për fatin tim,
gjeta tjetër redaktor.
I shpjegova historikun.
E lexoi. Buzëqeshi.
— Ai shoku shkoi me leje.
Si t'ju them? Është e vështirë.
Vjersha është e frymëzuar...
Metrikisht është e përsosur...
Theksi bie atje ku duhet...
Rimat janë zgjedhur mirë...
Po këto kinkalerira
sot nuk janë më të modës...
Poezia, sot, me rimë,
mu si fraku me opingë...
Jeni tradicionalist! —

«MOS MË PREK»

Lulishtja jonë kulturele
ka dhe ca lule, rrallë e tek,
që janë shumë «artistike»
dhe e kan' emrin «mos më prek».

Mbyllin petalet menjëherë
sikur t'u qasësh pakëz dorën,
se kanë hall se mos ndonjëri,
përmbi çdo gjë, u prek. . . kurorën.

Edhe në çast, si për protestë
ndaj më të vogëlit cënim,
marrin vendim të pezullojnë
çdo kundërmim.

Lulishtja jonë kulturele
ka dhe ca lule, tek e tek,
që janë tepër delikate
ndaj çdo kritike që i prek. . .

«Kujdes e takt, se është frikë
mos fyshken lulet, o Kritikë!»

A TË KUJTOHET?

A të kujtohet, Enrieta?
Shkuan q'ahere kaq vjet...
Oh, sa e ëmbël duket jeta
kur çdo kujtim për ty më flet!

Më treten syt' e dëshëruar
larg, shumë larg, si n'ëndërrime,
edhe një çast të paharruar
më ngjall çdo rrahje e zembrës sime...

Na ftoi, të heshtur, një mëngjes,
provimi i fundit në maturë...
Dhe ne u ulëm, me kujdes,
si s'do të uleshim më kurrë...

Prej asaj banke, ku qëndroje,
më ngulje syt' e mallëngjyer,
sikur kërkoje t'i ndaloje
çastet që iknin të pakthyer...

Dhe unë i shihja sytë e shkruar,
që diç kërkonin të më thonë,
me një vështrim të përmalluar
që e kam përpara gjithmonë,

po nuk kuptoja, Enrietë,
se ti s'kërkoje syrin tim,
po pakëz ndihmë, një biletë,
se ishe tapë në provim...

LUTJE ZOTIT

«Këtu, në portofolin tim,
kam një fotografi të shtrenjtë,
që unë e ruaj për kujtim
si gjënë time më të shenjtë...
Nuk është e nënës, e vëllait,
e foshnjës, gruas, o babait,
e ndonjë mbese o kushëriri,
por e një miku xhevahiri...
Ky mik, q'ë kam për çdo nevojë,
i lutem Zotit të më rrojë,
dhe bëj duara të qëndrojë
n'atë pozitë që ka sot...
Ruaje, Zot!»

LAMJA

Lamja e rreh të shoqen ditë e natë;
s'ka ditë të mos bëjë pak shamatë,
dhe, me sa kam formuar opinionin,
kohët e fundit po ja shton racionin.
Miqtë ja kanë thënë shumë herë:
— E ke të urtë, o Lame, xhevahir!
Prit, mos e ndaj! Mendohu një cop' herë!
— Ore, me gruan s'rrohet me pahir!
Kaq'e kam marrë zët,
që bota të përmbysët, s'e mbaj dot!
S'luaj një qime, fët!
Le t'ikë nga shtëpia, ja, që sot! —
Ka ndonjë vit që Lamja s'do t'ja dijë
për grua e për fëmijë,
sepse, siç vërtetojnë disa lajme,
pula e botës duket më e majme...
Dhe çdo mëngjes, kur niset për në zyrë,
ku ndodhet edhe lulja Manushaqe,

krekoset nga një çikë në pasqyrë
dhe sytë i bëjnë sikur sheh dy faqe
si mollë e kuqërreme
edhe dy buzë-gjak që diç i thonë:
«Ndaje! Mos u trondit nga thashetheme!
Eja të rrojmë bashkë përgjithmonë!»
Po kur, aty, i vijnë babit pranë
dy vogëlushë si dy lule mali
e bëlbëzojnë «Pse e lef mamanë?
Ti nuk na cjel më këko nga paxali»
dhe qajnë që të dy me ngashërime,
Lamja fillon të zhytet në mendime.
Por, sa të hedhë prakun e shtëpisë,
mendimet i merr era e dashurisë...

Si të bën zemra, o Lame, pa më thua,
t'i shpesh kokot në shtëpi të huaj?

DY KIRURGËVE

Kam dëgjuar sikur ju,
në spitalin ku punoni,
kur ju vjen një mjek i ri
dhe arrini të kuptoni
q'është'i zgjuar e ja thotë,
fët e fët shtrëngoni radhët,
o xhelozë të zanatit,
dhe e shporrni me metoda
që s'i shkonin nëpër mend
gjyshit tuaj, Hipokratit...
Dhe kështu, që thoni ju,
jeni bërë si tabu...
T'operoni gjithë vitin
me ndërgjegje të kulluar
gjithshka duhet operuar:
kockat, sytë, apendisitin,
veshët, veshkën që ka gurë,
por... talentit të shëndoshë
mos ja vini thikën kurrë!

— Si t'thonë? — Ram Sahati — Vjeç? —
Shtatdhetë.

— Fëmij' a ke? — I kam nja katër çuca.

— Këtë ç'e ke? — Vallahi, gruën e tretë,
po tash sa koh' pò m'qitka d' hardhuca
qi, pasha nderin, ba me ffolë ma gjanë,
as dreqi, si i patën thanë;

s'kish muejt me ë durue
në shpi të vet si gruë...

— A thue, bre burr', tash von' t'ka qit'
hardhucat,

a shum vjet para, herët,
dhe s'mujtke me u pajtue...

— Vallahi, për mue, nji gjë vet' kam kuptue:
s'na puqen... karakteret!

KRITERE

Kriteri i disa njerëzve ndryshon
kur cilësojnë veset njerëzore:
çka ti e quan faj dhe e dënon,
një tjetër, si e zbut, e cilëson
si një mani, nevojë shpirtërore.
Sikur ndonjë nga bijtë e Diturisë
të zhdukë nga ndonjë bibliotekë
(larg syve, natyrisht, të njerëzisë)
libra, që nuk po blehen dot me lekë,
akcili s'e dënon këtë veprim
si kusëri ose përvetësim,
po thotë: — Tip studiozi!.. Kurdoherë
e kish mani:.. Po qe libër me vlerë...

PËR NJOFTIM E PËR VEPRIM

N'ato zyra shtetërore,
ku ka fjalë e shumë bujë,
mbyten njerzit si vapore
brenda në një gotë ujë.
Gjegja e parë që të japin
është «Shok, ma bëj me shkresë!»
Pastaj ti rri prit xhevapin,
rro me shpresë. . .

Vete e vjen korrespondenca
«për njoftim e për veprim»,
dhe ngat'rrohet kompetenca:
«Ja dërguam Nëlëaut;
ia përcollëm Nëshëaut;
ky ja nisi Nëshëait;
Nëshëai Nëtëlait. . .»

— Po aman, mor shok, se plasa!
Ç'të kërkova? Tri dërrasa!
Ç'më vërtit dorë më dorë?
Kam tridhjetë punëtorë
duarlidhur, që s'punojnë
për dërrasat që mungojnë!
— Sot nuk ndodhet, shok, prezent
as drejtori, as nëndrejtori
— Firmo ti, s'je kompetent?
— Nuk kam çel'sat, se i mori,
dhe pa vulë s'firmoj dot. . .

* * *

Tri dërrasa, o burokratë,
ju kërkova, e s'm'i dhatë!
Burokratë, merrni masat,
sepse ju mungojnë drrasat!

EDUKATË FAMILJARE...

- S'guxokam djalin tim ta qortoj kurrë?
Ç'po bën, moj grua!? Nuk e sheh që u prish?
— Djalit t'i marrsh të ligat, zoti burrë!
As gëk, as mëk! Të lajmëroj, ta dish!
Ç'kujton, që nuk marr vesh ku e ke hallin?
E vështron shtrëmbër djalin
dhe e lëndon, me kast, për ta munduar,
sepse i ngjau s'emës: është i zgjuar...

MBYTËSI I KRITIKËS

Presidiumi zuri vend në sallë.
E heshtur del dhe fryma nga kraharori,
kur ja, fytyrëvretur dhe me pallë,
çohet drejtori:
— Kjo mbledhje, shokë, s'është si të parat!
Nderi i ndërmarrjes sonë është prekur!
Dikush kujtoi se nxjerr të palarat
dhe i dërgoi shtypit një kritikë!
Më kot është përpjekur!
S'kam frikë!
Ku është disiplina e pushtetit?
Si shkrojti pa e parë udhëheqja?
Dekonspiroi një sekret të Shtetit,
po nuk mendoi, dhe kjo është m'e keqja,
se kush vepron kështu futet në kllapa!
Dardha e ka bishtin prapa. . .
Prandaj, sot, s'mund të fshihet nëpër vëra!
Të ngrihet e të thotë «un' e bëra!»

— Po un' e bëra, u ndje një zë në sallë.
Qëndroj n'ato që shkrova në gazetë!
Ç'kam për të thënë e them, pa frikë, vetë! —
Drejtori atëhere, i lënduar,
u nxeh, bëri një gjest të egërsuar,
edhe buçiti i tmerrshëm si stuhia:
— Ku e more atë guxim...
— Ma dha Partia!

KAMELEONI

Një nëpunës — iu rritt' ndera! —
paska një specialitet:
e kthen gunën nga fryn era
fët e fët, po me lezet.

E ka mirë me portierin,
shumë mirë me korrierin,
mjalt'e qumësht me drejtorin,
bakllava me inspektorin...

Ai s'merr kurrë qëndrim...
Thellë, kot, kurrë nuk futet...
Dhe kur shpreh ndonjë mendim,
heq, po jo sa të këputet...

Nëpër mbledhje, kur kritika
kap filanin dhe e shkund,
ai s'luan nga karrika,
kur nxitohet, flet në fund. . .

Pret njëherë të shikojë
se nga do anojë pesha,
e pastaj fillon të shtojë
«edhe unë, shokë, desha. . .»;
edhe hedh, jo më të kotë,
pro shumicës dhe një votë. . .

Dhe Kameleonin kurrë
s'do ta shoh'sh me një fytyrë;
pasqyron përmbi lëkurë,
sipas rastit, atë ngjyrë
që kan' bimët rreth e qark. . .

KUJT T'JA MOLLOIS?

Pesë vjet me grua,
ç'më ka gjetur mua;
kujt t'ja mollois?
U ndava nga halli,
sot e për së gjalli,
nga miq e nga fis!

Ku është dëgjuar
burri i martuar
të mos mund të presë
mysafirë t'anë,
t'emën e vëllanë,
një nip e një mbesë?

Kur vijnë të mitë,
naaa... i var turitë,

sikur do t'i hajë!
Po të shohsh ç'nderime
(në shtëpinë time)
njerëzve të sajë!

Ajo mblidh e sill,
unë prit-përcill
fisni me nderime;
ky ishte kismet:
shtëpi e tim eti —
han i gruas sime!

— Mblidhja, mor, më thonë,
mos rri sus gjithmonë!
Ndero dhe të tutë!
Qenke bërë grua,
o lum' e përrua,
me fustan e futël!

BUKUROSHI

- Mbaroi djali i Qazos për doktor...
— Vërtet?! Pse mos mbarojë? E ka për soj...
— E kur na vjen? — Pasnesër, me vapor...
— Hane, moj, dhe në dasmë, të të rrojë! —
Dhe Nefua jep e merr me ato glikò
e Qazua mbush gotat e rakisë.
dhe bota ha e pi e komento
me të kaluar prakun e shtëpisë:
— U hapi derën pleqëve të shkretë!
— Si lum ata me mjekun në shtëpi!
— Tani të zeztë pleq do shohin jetë!
— Le mos e nga! Kismet në pleqëri! —

Mballomaxhi pat qenë Qazo ziu,
me jetën gjithmonë të arnuar
dhe Nefon shërbëtore nëpër dyer
esnafësh e bejlerësh të nderuar.

Po kohërat ndryshuan dhe për ta,
si për të gjitha dyert jetime,
dhe Bukuroshin një mëngjez e nisën
me bursë jashtë shtetit për studime;

e nisën, po s'i thanë: Merr diplomën,
fryju si gjel me stetoskop në veshë,
mos dil kurrë me prindërit shetitje
se bën vaki dikush të të përqeshë,
mos fto në shtëpi kurrë shokë e miq,
se plaka jote s'di si të qerasë,
se plaku yt po bie erë lëkurë
dhe do të bëhesh gazi i dynjasë...
Pastaj merr ndonjë grua pispiluqe
që do independencë familjare,
braktisi pleqtë, merr shtëpi më vete
dhe rro i lirë fare...»

Sa ëndrra të bukura të prindërve
i bëri djali i vetëm cop' e thrime!
Sa këngë e nina-nana të dikurshme
u kthyen në vajtime!

— Po prapë, o xha Qazo, nuk ju lë
pa gjë ky djali juaj, xhevahiri:
po pate ndonjë vrimë në këpucë,
arroje me... diplomën e tët biri!

RRETH E QARK

Kur punëtori rreh të shpikë
ndonjë mjet, që akësh punë
t'a mbarojë sa më parë,
burokrati — në karrikë
që të hënën gjer të shtunë —
rreh se si t'a heqë zvarrë...

* * *

«Eja nesër...» kam dëgjuar.
«Jam i zënë...» e kam provuar.
«Do shqyrtohet...» e kam ditur,
po pardje më ka çuditur
një përcjellje e re, me art:
— Shko më lart!
— Pse më lart, shoku referent?
— Është shefi kompetent! —

Shefi, plot. . . përgjegjësi,
më dërgoi në kryesi. . .
Dhe kryetari,
q'është' i pari
e shikoka shumë larg,
m'u përgjegj: — S'më takon mua!
Ndiqe çështjen, shok, në Qark! —

Shkallë-shkallë se ç'u ngjita!
Rreth e qark se ç'u vërtita!
Hyr' e dil nga një cop' herë,
dhe në Qark, derë më derë,
më në fund di se ç'më thanë?
— Ndiqe lart, shok, në Tiranë. . .

* * *

Un' e ndoqa, siç më thatë,
punën time, o burokratë!
Po dhe tuajën, demek,
këmba-këmbës do t'a ndjek!

FILXHANI I KAFESË

E shoh shpeshherë ish-beun, zemërthyer,
me shpirt majë dhëmbëve mbërthyer,
akoma me një shpresë,
tek po zvarriset mbrëmjeve, i dërmuar,
në një rrugicë t'heshtur, t'errësuar,
dhe trokëllin te der' e Nadiresë.

Një shpres' e ballsamosur
për luftën e flamosur,
që ndjellka plot peshqeshe,
kërkon ilaç e ngushëllim
n'ato që thotë plot kuptim
filxhani i kafesë. . .

— Sytë më shohin korb mavri,
që fluturon pa krye. . .

Kiamet, o bej, për perëndi!
— U bëftë bota varr i zi,
se ky kiamet ka kaqë vjet
që m'a mban shpirtin me gajret!
— Një gjë të zezë shoh tani:
tamam si thes i fryrë
mbi një qefin të shtrirë...
Thesi është mall e memuriet,
po ky qefin... — Folë, moj, ç'pret! —
është qefin' i harbutëris'?
— Qefin filxhani mollois,
që e ka udhën për qivur...
Diç shoh të shkruar... ja: një gur...
një varr... një djall q'e ruan...
— Çfarë, moj shtrigë, shkruan?
— KËTU, thotë e shkruara,
— PO... DERGJET... E... KALUARA!

EPIGRAMME

NJË KËNGËTARI LIRIK

Mos i vërë vesh kritikës,
por mbështetu te besimi.
Dhe në qoftë se stonon,
të mban lart.. . interpretimi!

GJUHË «LETRARE»

Nga pamja je e mrekullueshme,
studentja ime e letërsisë...
Por, ah!
Prej çastit që u njohëm
dhe më lëshove fjalën poetike...
parcidje,
u shemb kështjella
që të kisha ngritur.
Më fal,
studentja ime e letërsisë,
por më nuk mund të t'admiroj.
Demede, s'un e boj!

BOSHLLËQE

Për vete, ti
ke një ide të madhe njëqind okë;
dhe është e vetëmja i de
që ke në kokë!

NJË MIKUT TIM

Të pashë udhës e s'më fole,
se more titullin zëvendës...
S'e kisha ditur, kurrsesi,
që paska
edhe «zëvendës miqësi!»

BUROKRATIT

Si t'u tha goja e shkretë sot?
Ç'pësove këtë herë
dhe Shën Mëhillit s'i the dot
sapo e pe në derë
q'erdhi, për punë, vetë:
«Tani s'kam kohë! Nesër,
në orën njëmbëdhjetë...»?

NJË POETI

Ç'ecën kështu me çantën në një dorë?
Ç'ma mban në kokë gjith'atë kurorë
që e ke thurur vetë?
Hiqe! Dhe prit, i qetë,
që të t'a thurin njerzit, gjithë ndere,
pas masës, me dafinat sërë-sërë...
Po kokën mos e fry as atëhere.
sepse kurora nuk do të të nxërë!

MËNDJEMADHIT

Të tha kush mendjemadh? Ai gënjen!
Për mua, gjersa mendja të pëlqen
kaqë e kaqë shumë,
ti je në hall, se s'paske hiç, o lumë!

LOGJIKA E MBRETIT

Termitet — milingonat, që rrënojnë
shkëmbinj të tërë, në fole caktojnë
nja dymbëdhjetë veta roje, ushtarë,
të cilëve më parë
u kanë shkukur krahët.

Por një ushtar, një ditë, protestoi:
— Or ju, po lini nam!
Ku nisem, për Vietnam?
Përse m'i shkulni? Nuk jam frikacak!
Kam zemër të luftoj, po e diktoi
armikun syri im. S'pranoj aspak
të m'i shkurtoni krahët. Ç'domethënë?

Mbreti — sepse termitet kanë mbret,
që ja dëgjoi zënë,
pasi merr vesh ç'kish ndodhur, e thërret
e ja dëgjon, i qetë, protestimin:

— Ne, more bir — i tha — të kemi trimin
që nuk ka shok. Por frika, pa kuptuar,
ka ndodhur të na ngrijë gjak e duar...
Kërkoj besnikëri,
kështu e ka kjo punë.
Po s'fluturove ti,
nuk... fluturoj as unë.

◀MORALISTI▶

Një bletë, nga të llojit
që shkencëtarët thonë
se quhet Melipònë
dhe mbajnë në çdo zgjua
jo vetëm një,
po deri pesëdhjetë mbretëresha,
po grindej me një bletë të zakonshme:
— E dashur kushërirë,
shtrëngohem të të them:
pse nuk pohon më mirë
se ju mbani harem?
Vazhdoni të jetoni
në kohën feudale
edhe patriarkale,
kur gruaja përçmohej
vetëm si kafsh' e bindur,
për punë e për të lindur...
Një zgjua do një grua!..

— Vërtet — tha Melipona —
moj kushërirë e dashur,
një zgjua do një grua,
nuk bën siç bëjmë ne;
por as si bëni ju,
që veç një mbretëreshë
ka qindra meshkuj burra...
Moral i yt i gjatë
nuk vlen vetëm për burrat,
por vlen edhe për gratë...
Një grua në një zgjua,
por dhe një burrë... Ç'thua?...

MIKROBORGJEZË

Dy pula, por piperka, bisedonin
me duf për Pikaloshen që u martua:
— S'e meritonte, me ç'më duket mua,
atë alamet Gjeli!
Ajo, që për pak ngeli,
si thonë, e pamartuar,
të marrë këngëtar lirik,
i cili ka mbaruar
shkëlqyeshëm dhe konservator?..
— Pse, si familje mos bën ferk?
E di?.. Ka lindur në inkubator!..

KRENARI

Po flisnin një xhirafë dhe një derr,
i cili thosh: — Për nder,
po më çudit kjo qafë kaq e zgjatur.
Më duke fort, së tepërmi e shëmtuar! —
Xhirafa, fjalëmatuar,
iu gjegj: — Duhet kuptuar
se unë e zgjat të ha ndër pemë gjethe
që dielli nga lart ka gjelbëruar
e flladi ka drithmuar
dhe vesa ka freskuar.
Kurse ti nuk ke qafë,
se vazhdimisht shikon përdhe
dhe s'ngope duke ngrënë
gjëra që më vjen ndot,
se s'janë për të thënë...
Lart kokën, lart përhera,
o derra!

TRIMI I SHTRUR

Një lepur, rastësisht, takoi një tigër
dhe ua mbathi këmb've i tmerruar.
Por edhe tigri s'ja përtoi fare
dhe rendi pas atij si i tërbuar.
Ikë kështu e ikë, më së fundi
lepuri, i këputur, ra përdhe
dhe për një grimë i tundi
pa rënë akoma pre. . .

Tigri, që e arriti menjëherë,
iu qas në vesh e diç i tha, i qeshur:
— S'jam tigër, mor i mjerë!
Jam lepur, por kam veshur
lëkurën e një tigri që ish vrarë
pardje nga ca gjahtarë.
Pa të provoj, mendova,
të paktën për një ditë,
se ç'do të thotë trimëri. . .
Po ti mos folë me njeri!

NGUSHËLLIM

Te dhoma e një familjeje,
që kish televizor
dhe rrinte e shikonte,
një mizë, që qëndronte
në faqe të një muri,
dëgjoi një zë burri
që tha si nëpër gjumë:
— Sonte ka miza shumë. . .

Miza, në çast, krenare,
u fry sa një deve,
dhe tha: — Të vogla fare,
por diç jemi dhe ne!

P A D R O N I

Dikush, njëherë, kishte një veshgjatë,
po kaqë shumë ja kish lojtur fenë,
sa q'u këput, u tret gomari i ngratë,
derisa një mëngjez na la shëndenë...
Po dhe tani që mori fund mundimi,
vazhdonte shfrytëzimi!

E ropi fët e fët gomarin plak,
lëkurën ja argasi mirë e mirë
dhe bëri një daulle për merak...
Një burrë fq, njeri që kish mëshirë,
i tha: — Si s'të vjen keq, more jahu!
— Pse të më vijë keq? Ai bën pallë...
— E shoh... Gomari i gJORë ha një dru,
që nuk e hëngri kurrë sa qe gjallë!

SORRA DHE PËLLUMBA

Kur pa disa pëllumba q'hanin mirë,
një sorrë fët e fët i zbardhi pendët
dhe hyri në fole për qelearë.
Ca dit' me radh' i blojtën mirë dhëmbët,
sado që ish pëllumb vetëm nga boja,
se hante dhe nuk nxirrte zë nga goja.
Po një mëngjez krrokiti në fole.
Pëllumbat e kuptuan se kush qe,
iu qepën me çukitje dhe e dbuan...
Pendët iu shkundën ca, po tek e tuk
ca piklëza të bardha tepruan.
Kur hyri në folen' e saj, u duk
si tjetër zog, prandaj dhe sorrat s'pritën:
iu qepën çak e çuk dhe e cfilitën...

Prej asaj dite, sorra, q'hëngri dru,
s'jeton dot as atje e as këtu!

AJO ÇATI...

Një kec, majë çatisë, mbi një shtallë,
kur pa një ujë përposh duke kaluar,
filloi ta ngacmojë e ta tallë.

— Jepi! — ja priti ujku, i zemruar.

Nuk më tall ti!

Më tall ajo çati!

SHFRYTËZIMI

Gomari kish padron një bahçevan.
Mbasi punonte shumë e s'hante mirë,
iu lut Zeusit: «Bëj, o zot, derman
të gjej një padron tjetër zemërmirë!»
Zeusi ja dërgoi një poçari,
porse veshgjati ankohej përsëri
e thosh që ish më mirë tek i pari,
se e ngarkon më fort padroni i ri.
Prandaj iu lut Zeusit, derëziu,
t'i gjejë padron tjetër, shpirt njeriu.
Zeusi e dërgon, me garanci,
tek një që regj lëkura, zanatçi.
Kur shkoi dhe shikoi ç'zanat ka,
gomari psherëtiu edhe tha:
«Shkova nga shiu në breshër kot pa punë!
Ja shpura me të tjerët si ja shpura,
tek ky, me sa shoh unë,
rrezik që të më regjet dhe lëkura!...»

UJQIT U THANË BALOVE...

Ujqit u thanë balove: — Mor shokë!
Gjersa jeni njësoj si ne, pse s'doni
të bëhemi të besës, miq me kokë?
Bëjmë çudi me ju! Si nuk shikoni
se ne e shkojmë jetën në liri
pa qenë t'urdhëruar nga njeri?
Po ju të shkretët rroni t'urdhëruar,
gjithmon' afër kopesë të dënuar
edhe shpeshherë hani dhe dajak!
E çfarë hani? Pa na thoni pak? ..
Barinjtë, kur dënden mir' e mirë,
ç'ju hedhin? Ndonjë kockë, për mëshirë...
Dorzonani kopenë! Çfarë prisni?
Do t'hani tok me ne sa të pëlcisni!

.

* * *

Qysh e lejuat, balo mendjelehtë,
të bëhen zot kopeje zullumçarët?
Nuk dinit se, në vend që t'hanit vetë,
do t'haheshit prej tyre ju të parët?

TALENTI

Gjinkallat një mëngjez ja kishin marrë. . .
Më tutje, një gomar, i mallëngjyer,
ndjeu zili e tha: — Këngë të mbarë!
Mor, nuk marr vesh, me se jeni ushqyer
q'e keni zërin t'ëmbël në behar?
— Ne hamë vetëm vesë, mor gomar,
i than' ato. — Ai, që ng'ajo ditë,
filloi t'hajë vesë, vetëm vesë. . .
Porse talentin s'pati koh' ta nxitë,
se ngordhi, pastë ndjesë! . .

SHOKËT E KËQINJ

I

Kur miu dhe bretkosa, miq me kokë,
po ecnin pranë-pranë si dy shokë
arave për shetitje e dëfrim,
ajo i tha: — Ke qejf, o miku im,
t'i lidhim këmbët tona ti dhe unë?
Kështu do të mbarojmë tok çdo punë.
kudo do shkojmë bashkë, të pandarë...
— Posi, iu përgjegj miu, sa më parë!

II

Po ndërsa loznin shumë të gëzuar,
kur pa se aty pran' ish një kënetë,
bretkosa u hodh brenda, pa menduar
se po tërhiqte pas një mendjelehtë...

GOMARI I EGËR DHE GOMARI I BUTË

I

Kur pa gomari i egër një shtëpiak
që bënte banjë dielli në një fushë,
i tha: — Ç'e kalon jetën pa merak!
Apo s'je bër' i tëri bark e gushë! —

II

Po kur e pa më vonë të ngarkuar
edhe të zotin pas duke i rënë,
i tha kështu: — Bobo, ç'je duke vuar!
Ti, mor vëlla i dashur, për të ngrënë
atë që t'jep padroni, u bëke fli!..
Jo, nuk të kam zili!..

DHELPËRA BARKFRYRE

Dhelpra, kur pa në zgavër, te një rrap
(ku rastësisht barinj' i kishin lënë)
plot djath' e mish, u sul mbi to me vrap
dhe s'ngopej duke ngrënë.

Në fund, kur iu mbush mendja që të dalë,
bëri të dalë po nuk doli dot.

Prandaj filloi të qajë dalngadalë
shum' e penduar që kish ngrënë plot.
Një dhelprë tjetër, që dëgjoi të qara,
i tha, kur mori vesh përse kish hyrë:
— Pa u holluar, motër, si përpara,
mos luaj, se je mirë...

MBURRJET E KANDILIT

I dehur një kandil ngaqë një ditë
ish plot me vaj e bënte shumë dritë,
u mburr që «ndrit më fort se Dielli vetë...»
Po n'atë çast fryu një fllad i lehtë
edhe u shojt... Dikush, q'e ndezi prapë,
e këshilloi të ndrijë e të mos llapë!
— Dhe mos harro, i tha ai, qysh sot,
se drit' e Diellit s'errësohet dot!

VERA DHE DIMRI

Vera i foli Dimrit: — E di ti
se kur vij un' asnjë s'rri në shtëpi,
po del në fusha e pyje e mbledh me dorë
lule që i bën tufa dhe kurorë
edhe kënaqet duke u marr' erë?
Pa le në det, ku shkojnë ca të tjerë,
që s'duan t'ja dinë për furtunë!..
— S'ta varin, iu gjegj Dimri. Kurse unë,
si zot i plotëfuqishëm, absolut,
i mbledh nga jan' e s'janë dhe i fut
të gjithë në shtëpi, ku i zë data!
— Prandaj, ja preu Vera, s'merr urata,
po gjithë thonë «u shoftë pa nishan!»!
Se ti je një tiran!

FJALËT E ARIUT

Dhelpra, pardje, dëgjoi arinë
që thosh me mburrje: — Un' e dua,
e dashuroj shumë njerinë!
Cila nga kafshët, nuk më thua,
e respekton kur është i vdekur
edhe largohet pa e prekur? —
Dhelpra ahëre buzëqeshi
edhe, si me shaka, ja ngjeshi:
— Ti, tha, të vdekurit s'i ha...
Po ha të gjallët, mashallah!..

FËMIJËT E MAJMUNIT

Majmuni, thonë, bëka dy fëmijë.
Njërën e përkëdhel sa për njëmijë
edhe e mban pas vetes si manarë;
tjetrën nuk e sheh dot, s'kujdeset fare.
Po ndodh që vogëlushit të llastuar,
kur e merr hopa nëna nëpër duar,
shpeshher' i zihet fryma nga shtrëngimi
dhe vdes nga dor' e saj; kurse jetimi,
që s'ndjen përkëdhelit' e nënës kurrë,
rritet e bëhet burrë...

BUAJT DHE BOSHTI

Dy buaj hiqnin pa përtuar
një qerre shumë të ngarkuar.
Po mbasi boshti po kërciste
— sikur kërkonte diç të fliste —
'buajt u kthyen dhe e panë,
tundën pak kokën e i thanë:
— Ne heqim peshën e ksaj barre
dhe nuk ankohemi hiç fare!
Ti, që tërhiqesh nga të tjerë,
përse thërret e bën poterë?

EGOIZMI

Një ujk që shkoi afër një stani
dhe pa barinj të duke ngrënë
një qëngj, u tha: «Sa mir' e hani!
Sikur, ama (mos qoft' e thënë!)
ta haja unë, atëherë
e marr me mend se sa poterë
do kishit bërë
ju të tërë!..»

BUKURIA E MENDJES

— Si bukuri s'm'afrohesh kurrë,
i tha pantera zonjës dhelpër.
Shih... Kjo larmi përmbi lëkurë,
është' apo s'është kryevepër?
— Po qe se ti ke bukuri,
unë, tha dhelpëra, jam hyjri!
Ti mos shiko lëkurën time,
po shih ç'larmi ka mendja ime!

DRUVARËT E RRAPI

Kur prenë rrapin ca druvarë
dhe vunë pykën për ta çarë,
ai u tha: — Sëpatën tuaj
e kam armik, s'ndjej pikëllim!
Vetëm për pykën unë vuaj,
se është dru nga druri im!

SHEMBËLLA E NËNËS

Gaforrja nënë, një mëngjes,
shikoi të birin e u vrejti:
— Përse, i foli, s'ke kujdes,
po ecën shtrembër e jo drejt? —
Djali iu gjegj: — Kjo ndreqet lehtë,
po më lejove që të flas.
Ecë përpara pak ti vetë...
Unë, nënoçkë, të ndjek pas...

HËNA DHE NËNA

Tregojnë se dikur,
një natëzë plot nur,
Hënëza iu lut së ëmës: — Kam dëshirë
që të më qepsh, nënoçkë, një fustan,
po të më rrijë mirë, shumë mirë..
— Si të të rrijë mirë, more xhan,
derisa ti, filloi nëna t'i thotë,
kur je çerek, kur gjysm' e kur e plotë?

PAMJA E JASHTME...

Një dhelpër hyri dal'ngadale
n'odën ku flinte një aktor
dhe pa një maskë teatrale
shumë të bukur si dekor.
Dhelpra e mori nëpër duar
dhe e shikonte e menduar:
«Si kokë, tha, nuk kam ç'të them,
po tru nuk ka as një dërhëm!»

INTRIGA

Martohej Dielli. Ish verë.
Bashkë me kafshët, këtë herë
edhe bretkosat merrnin pjesë
me këng' e valle në martesë.
Po një bretkos' e djallëzuar,
që s'dukesh fare e gëzuar,
u tha atyre: — Torollake!
Derisa sot vetëm ky Diell
na i than ujërat batake,
sikur të lindë lart në qiell
ndonjë fëmijë, pak nga pak
s'do ndihet më kuak-kuak...

DRERI I SËMURË

Një dre, që ra një ditë i sëmurë,
shkoi në një lëndin' e rrinte shtrirë.
Kur pas pak koh' u bë disi më mirë,
mbasi nuk kish fuqi të shkonte lark,
kërkoi t'hajë bar aty përçark.
Po dreri i shkretë ahëre ra në hall
se s'gjeti as një fije sa për mall;
e kishin ngrënë kafshët që çdo ditë
i shkonin për vizitë...

S'do mend se, me të tillë miq për fiq,
dreri i gjorë s'hëngri edhe vdiq!

MALLI I LUANIT...

Thonë se një luan, mbasi u mplak
dhe s'kish fuqi t'ushqehej më me dhunë,
trilloi një plan të holl' e dhelperak
për të mbaruar punë:
u shtri në shpellë gjoja i sëmurë...
Nga kafshët, që i shkuan për vizitë,
s'mbeti nishan nga mish, kock' e lëkurë...
Në fund u nis dhe dhelpera një ditë,
po mbasi e pikasi çfar' e pret,
thirri nga dera: — Si je me shëndet?
— Lëre, iu gjegj luani, se ç'po heq!
Jam keq, moj motra ime, shumë keq!
Përse nuk hyn një çikë të nxjerr mallin?
— E di, iu gjegj ajo, ku e ke hallin...
Ke qejf të dish përse nuk po hyj dot?
Pas gjurmave... kan' hyrë kafshë plot,
por, mos më keqkupto për këtë fjalë:
asnjë, luan i dashur, s'paska dalë!..

MOSMIRËNJOHJE

Një arrë s'gjente prehje kurrë
se, gjith' ata që po kalonin,
ditë për ditë e qëllonin
o me shkopinj ose me gurë
për të rrëzuar kokrra arre.
«Ç'paturpësi, tha, ashiqare!
E të mendosh që ky trajtim,
vazhdoi arra e pikëlluar,
s'është gjë tjetër veç shpërblim
për frutat që u kam dhuruar!..»

UJKU DHE PLAKA

Një ujk, që kish uri, hyri në fshat.
Ish afër një shtëpie, kur dëgjoi
zë foshnjeje që qante me inat
dhe zërin e një plake q'e qortoi:
«Dëgjo! Po të vazhdosh kështu të qash,
i thashë ujkut — hajde ujk ta hash!»
Ujku kujtoi se plaka s'bën shaka,
prandaj u ul e priste... Po kur, ja:
sapo u ngrys, dëgjoi përsëri
zërin e plakës: «Po ti je flori!
Ujkun, tani që ti nuk bën poterë,
po erdhi, do ta vrasim menjëherë!»
Kur mori vesh se plaka ish penduar,
ujku u nis q'andej duke menduar:
«Si shumë shpejt, të shkretën,
e ndërroi plaka fletën!

QYMYRXHIU E RROBALARËSI

Kur mori vesh dikur një qymyrxhi
se i kish ardhur afër qiraxhi

një rrobalarës, shkoi për vizitë.

— Teksa t'i kemi veç, i tha, shtëpitë,
pse s'rimë tok që të bashkëpunojmë?

Nuk ta merr mendja sa do të fitojmë! —

Ahere rrobalarësi i tha:

— Kjo s'mund të ndodhë kurrë, mor vëlla!

Kur të laj unë, e zëmë, një këmishë,
po më ndihmove ti, do ta bësh pisë...

BRETKOSA DOKTORESHË

Bretkosa e një kënete shiste mend:

— Mjeku m'i mirë, thosh, në këtë vend
jam unë, që shëroj me siguri

çdo lloj sëmundje. — Dhelp'rës s'iu durua:

— Gjersa qenka kështu, i tha, pse rri?

Fillo pra të shërosh këmbët e tua!

MENDJA DHE FATI

Një udhëtar, i lodhur shumë,
buzë një pusi na u shtri
edhe pastaj ja futi gjumë.
Po, ndërsa flinte bukuri,
lëvizi pak, gati të bjerë
brenda në pus, kur Fati e pa,
iu afrua menjëherë,
e zgjoi nga gjumi e i tha:
— Unë jam Fati, dhe vë bast
se sikur ti, në këtë rast,
të kishe rënë — o lum' e p'rrua —
do ma ngarkoje fajn mual..

DEMAGOGJI

I

Një dhelpër, që, si thonë, iu afrua
një çarku me ushqime gabimisht,
shpëtoi për mrekulli, po u gjymtua;
ngeli me gjysmë bisht...
Kur pa kështu, mendoi: «Ka lezet
të dal në syt' e shoqeve bishtprerë?
E marr me mend se ç'tallje po më pret...
Pse mos i mbledh të gjitha menjëherë
t'iu them ta presin bishtin mes për mes?
Mbase i fut në thes...

II

Mbledhja u hap. Dhelpra u ngrit të flasë:
— Bishti që kemi ne, në këtë masë,
le që si paraqitje na shëmton,

po është' edhe një peshë fare e kotë!
Sikur ta presim gjysmën, s'na dëmton...
— Mos i besoni hiç nga sa na thotë,
thirri një tjetër. Kjo po na kandis
vetëm e vetëm pse i leverdis!

KRITIZERI I PARË

Zoti, pasi krijoi gjithësinë,
me sa tregonte njëri që e pa,
ditën e shtatë thirri Kritizerin
edhe i tha:

— Si duket puna? Ke ndonjë mendim? —

Ai, jo krejt pa emirë,

meqë kish qejf ta gjejë në gabim,

i tha kështu: — Ca gjëra s'i ke mirë...

Demit, për shembëll, do t'i vinte mbarë

sikur ai t'i kishte të dy sytë

përmbi këta dy brirë, për të parë

më mirë se ku duhet të goditë...

Sikur njeriu, them, mendjen ta kishte

përjashta kokës, çfarë do të ngjiste?

Çdo gjë që fsheh dinaku mu në tru

do njihej botërisht, do bënte mu...

Sa për shtëpitë, besa, gjithë bota

do të kënaqej po t'i kish me rrota;

se, po të kesh një fqi që të mërzit,

e shpie nga të duash, e vërvit... —

GJINKALLA DHE MILINGONA

Ish verë, kur diku në vendin tonë
një milingonë

takoi mbi një pemë një gjinkallë.

— Si po ja shpie, motër? — Ja, bëj pallë.

— S'punoke kurrë? — Jo! — Me gjithë mend?

— Ngulem këtu në pemë e zë një vend,
pa lënë asnjë gjurmë.

— E si jetoke?

— Duke bërë zhurmë...

METANIRAT

Tregojnë se një dallëndyshe,
që e nderonte shumë fenë,
shkoi në murin e një kishe
edhe atje ndërtoi folenë.

Po kur një ditë ajo kish shkuar
të mbledhë ushqim për çilimitë,
rëshqet një gjarpër i urtuar
dhe ja ha zogjtë një nga një...

Sapo u kthye nëna e mjerë
dhe mori vesh se ç'i kish ngjarë,
thirri, me shpirtin helm e vrerë:

«Kjo pikë e zezë s'është parë!
Si?! Jetëshkurtër zogjtë e mi
te kjo shtëpi, ku unë e shkreta
kam bërë kaqë metani
t'u zgjatet jeta?»

«MODESTI»

Një grumbull mizash fluturonin
mbi një kusi që s'kish kapak,
i vinin rrotull, po s'guxonin
t'i qasen pranë. Kur, pas pak,
njëra prej tyre u afrua,
u ngroh një çikë, u turbullua
dhe ra në lëngun e kuisë...
Në kulmin e fatkeqësisë,
nuk u përul as kësaj here,
se, kur po mbytej në tenxhere,
u tha të tjerave: «Pushoni!
E kë përcillni duke qarë?
Mua, që vdes, — si po shikoni —
e ngrënë, e pirë dhe e larë?»

LEPURI

Një lepur, i plagosur në një këmbë
prej çiftes së gjahtarit,
bëri sa mundi vrap, me shpirt në dhëmbë,
po s'i shpëtoi zagarit.

I bindur se s'i mbeti asnjë shpresë,
pa bërë hiç potere,
u përgatit heroikisht të vdesë
si burrë në tenxhere.

Po qeni, për çudin' e lepur-trimit,
që rrinte e shikonte,
përdridhej, tundte bishtin prej gëzimit,
e kapte, e lëshonte...

— Ç'përdridhesh, i gëzuar kaqë shumë,
tha lepuri, o këlysh?
Mishi i takon padronit, more lumë!
Ti kocka do lëpish!

RRETHI BOTËS

BARAZI

Në vendet kapitaliste ka filluar një fushatë e re gangsterizmi: grabitja e pikturave me vlerë nga kishat.

Kur vodhën një kuadër nga kisha
— portretin e Shën Agostinit —
me vlerë të pallogaritshme,
kusarët e futën në depon
që mbanin si dhomë të fshehtë
të mbushur me vepra artistike.

Por Shën Agostini pa pranë
— mu sikur ja bënë për sherr —
një djall brirë gjatë që rrinte,
mes kafkash, në ferr.
— M'u shporr, thirri shenjti, këtej,
o djall Belzebul! S'të duroj!
— Ngadale, iu gjegj i paudhi,

se u bëmë njësoj...
Të dy jemi vjedhur, o shenjt,
edhe me një çmim do na shesin...
Vëlla Agostin, ndrroi zamani!
Arriti dhe dita
të vlejë një shenjt sa shejtani!

SINDIKALIZËM BORGJEZ

Kur gjendja acarohet shumë
midis padronit e puntorëve,
që bëjnë greva, demonstrata
edhe pushtojnë uzinat.
sindikalistë e padronë
i japin fund dhunës
duke pranuar si arbitër...
ministrin e Punës!..

LUFTËNXITËSI

Një borizan që ftonte ushtëtarët
të hyjnë shpejt në rresht për të sulmuar,
u kap i gjallë rob nga kundërshtarët.
— Jo, mos më vrisni, th'rriste i tmerruar,
pa pasur asnjë shkak o arësye!
Cilin prej jush kam vrarë gjer më sot?
Shikoni, ja: përveç kësaj borie
unë s'kam asnjë armë, s'luftoj dot!
— Boria jote është më barbare
se çdo lloj armë tjetër, bukurosh!
Ti i hap botës miliona varre!
Je luftënxitës! S'meriton të rrosh!

SOLIDARITET KROKODILASH

Një krokodil, në thellësi t'Afrikës,
sa doli nga liqeni i Tanganikës
në breg për të kërkuar
gjëkafshë për të bluar,
pa pak më tej një barkalec kapitalist,
kolonialist
dhe një zezak më larg, që po e shante: — Ti
je krokodil i ndyrë! S'je njeri!
— Qenkemi fis, — mendoi krokodili.
Dhe fët e fët, pa bërë fare bujë,
hëngri zezakun dhe u fut në ujë...

FUSHATË PARAELEKTORALE

Rrëmujë e madhe
në Mbretërinë e Pyllit:
do zgjidhet kryetari i Shtetit.
Fushata paraelektorale jep e merr.
Fjalime t'arta
e të zjarrta,
pllakata e parulla plot,
fotografi me miliona,
të varura nër pemë,
të kandidatëve të shquar
— një elefant e një gomar —
po zbukurojnë pyllin...

Metingu po vazhdon.
Është takimi i fundit
paraelektoral
i kandidatëve me zgjedhësit.
Gomari e Elefanti

polemizojnë
e premtojnë:
— Vllezër! — thërret Elefanti.
Fuqia ime
fizike
është një garanci,
se unë mund të ngre pa pikë frike
përgjegjësinë e rëndë që po më ngarkoni!
Mendoni!

Sikur të zgjidhem unë,
do t'hajë qeni petulla!
Merrni me mend
ç'do t'hani ju të tjerët...
— Ç'duhet fuqia, po ndërhyt Gomari,
kur s'ke durimin që kam unë
për t'i mbaruar punë
kujtdo që do të ketë ankime?
Unë po ju premtoj, nga ana ime,
se petullat,
po të më zgjidhni mua,
do jenë
të lyera me mjaltë! —

Potere e madhe...
Pas tarafeve,

një pjesë brohorit e thretet «urra»,
një pjesë fërshëllen, çirret së shari...
Dhe vetëm aty pari
dy milingona,
që kanë nxjerrë kokën
nga vrima ku banojnë,
po bisedojnë:
— Si më modest e i duruar
më shembëllen Gomari
se Fili që e mban feçkën përpjetë...
Duhet shpresuar
se, po u zgjodh,
mund t'ecë drejt...
— Sido që t'ecë, moj e shkretë,
tha milingona tjetër,
kjo është mesele e vjetër:
mjafton dhe thundra e tij
që të na shtypë, si gjithmonë,
moj motër milingonë.

PARLAMENTARIZMI

Një ditë, në një pyll,
Luani
(që s'kish asnjë funksion qeveritar
edhe jetonte vetëm me të ardhurat)
shum'autoritar,
thirri Arinë e i tha:
— Qeveria e nderuar,
e kryesuar
nga Shkëlqesia Juaj,
ka ngjallur shumë pakënaqësira,
Ju hani shumë...
— Poshtërsira! —
thirri Ariu menjëherë.
Ja preu Luani:
— Opozita
ngrihet përdita
e thërret
se «s'paskërka liri këtu tek ne,
po vetëm arbitraritet».
Prandaj,

përpara se të trashet meseleja,
duhet të shpallim zgjedhje të reja.

Por

me një konditë:

partitë

(me përjashtim t'asaj të Bletëve,
që flet vetëm për punë e barazi
dhe është nxjerrë n'ilegalitet,
mbasi ato parime nuk pajtohen
me jetën dhe natyrën tonë
shtazore)

pa përjashtim, të gjitha
duhet të vënë kandidatë
që të forcohet, zoti kryetar,
regjimi ynë
parlamentar! —

Lajmi u dha me radio e gazetë.

S'mbeti asnjë

që nuk u hodh përpjetë

nga gëzimi e shpresa

se erdhi koha t'i qëronte fshesa

të gjithë parazitët,

jezitët,

zagarët

e kusarët!

Ja, më në fund,

u shpallën emrat e partive dhe kryetari
i tyre:

«Partia humanitare radikale»
me ujkun kryetar...
«Partia e përparimit shoqëror»
me në krye çakallin...
«Partia popullore e vllazërimit»
me tigrin president...
«Partia intransigjente e karakterit»
me kryetar kameleonin...
e kështu me radhë.

Deri tashti nuk dihet
se cila nga këto parti
do të fitojë
e do formojë
qeverinë e re.
Po, sidoqoftë,
mund të parashikohet
se do të kryesohet
o nga një ujk,
o nga një tigër,
ose nga një çakall,
o nga kameleoni...
«Qytetarë! Zgjidhni e votoni!»

MËSHIRË DEMOKRISTIANE

Një i papunë, i cili pat trokitur
n'uzina e fabrika pa sukses,
kur pa se do të vdiste duke pritur,
i shkoj më së fundi një mëngjes,
pasi mbaroi mesha, famullitarit:
— Jam me një tufë kalamaj, uratë...
Ju njiheni me shumë industrialë...
— Për fat të keq, unë njoh vetëm gratë,
që vijnë e më rrëfehen, more djalë...
— Të vdes, ahare? — Jo, të rrosh me
shpresë...
Zoti s'mbron veç të varfër e të gjorë...
Ejani pra çdo të diel' në meshë
t'ju jap nga pak naforë...

RACIZËM

- Si quesh? — Xhon Uilliams — Vjeç? —
Tridhjetë.
- Raca? — Zezak — Martuar? — Jo, beqar.
- Të puthi ajo, apo e puthe vetë?
- Më puthi ajo... — S'e ditke, mor zuzar,
se është faj të puthet një i zi
me një të bardhë? — Po, këtë e di.
- Ahere, kur t'u qas, pse nuk e shporre?
- Që ta nderoj si racë superiore...

AFRIKA U ZGJUA!

Afrika u zgjua! Pyje shekullore
dhe shkretëtira rëre të paanë
buçasin nga kushtrime madhështore
zezakësh: «Rrokni armët, afrikanë!»
Alarme lakuriqësh me tam-tamë
tmerrojnë çdo lloj bishë e egërsirë
— hiena, tigra, ujq, hipopotamë —
të ardhur nga Evropa mysafirë...

Zot'rinj fisnikë, që s'kanë djersitur
përveç se nëpër salla vallëzimi
dhe çdo pallat të tyre e kanë ngritur
mbi shekuj skllavërie e mjerimi,
futën në portofol ndjenjat fetare
dhe në valixhe mjaft qytetërim,
u veshën me qëllime humanitare
dhe shkuan në Afrikë me shërbim...

Të Kapitalit ishin misionarë;
me shpatën e me kryqin pararojë,
marshuan nëpër pyje duke qarë
— si krokodili kur s'ka gjë në gojë —
«për fatin e zezakëve të mjerë»
edhe u falën njerëzve të lirë
diçka që s'kishin mbajtur asnjëherë
si byzylyk: zinxhirë!

LETËR E NJË ZEZAKU

«Erdhën dikur, Mesias,
karvan të Bardhët,
të veshur në të bardha
këtu në tokën time.
Dhurata e parë që më bënë
ish një pasqyrë.
— Shikoje veten,
më thanë,
sa i shëmtuar je!
Të zezë pis e ke lëkurën,
nga dielli të thekur
e t'ashpër, të shkëlqyer
mu si të gjarpërit,
plot zbukurime tatuazhesh
si kriminelët tanë;
ti zot nuk ke,
si kemi ne,
të të ndihmojë...

Prandaj do të të zbutim,
ashtu si zbutim bishat e Afrikës
që t'i shpiem
në kopshtin zoologjik...
Bindu e shërbena,
egërsirë! —
Dhe meshëtari yt,
pas tyre,
me duart ngritur lart,
thërriste: — «Amen!
Përmbliidhi, o Zot,
dhe këto bagëti të humbura
në radhët e kopesë sate!»
Edhe kështu filloi qytetërimi im...
Ahere mora vesh se hekuri
i farkëtuar
bëhet vargonj;
se ndënë këtë tokë,
ku m'hanë mizat cece,
ka plot mademe ari e diamantesh;
se pushka,
kur e drejton një gjisht
me thuan manikyr,
është m'e tmerrshme se çdo bishë!..
Dhe para se t'jap shpirt,
dëgjoj meshtarin tënd
që belbëzon:
«Bëhu i krishterë, o pagan...

Besoje Zotin tonë,
po deshe të të sigurojë
jetën e amëshuar...»
Ma siguron, Mesias, atë jetë
meshtari yt;
po këtë jo...
Zbrit, o fantazmë e qiellit,
që të shikosh si digjen
nga flaka e Lirisë
pyjet n' Afrikën time!
Po nxije
lëkurën tënde,
për të provuar
— kështu si unë — dashurinë...
e besimtarëve të tu!»

PASQYRA E LËNDËS

I.

	Faqe
Kozmos	3
Patriotët	7
Kujtime	11
Hanko Hanëmi	14
Bulevardit	16
Ashikut	17
Mendime intime të një shkrimtari	18
Një redaktor	20
Bisedë e hidhur	21
Vërejtje teatrale	23
Refreni i kritikës letrare	25
«Ca prindër»	26
Don Kishoti	28
Gjatë tetorëshit	30
Fallxhori	32
Përgjegjësia	33
Astronomi	34
Parazitët	35
Stoqe	37